

**ENSKEDE BYSKOLAS
PLAN MOT KRÄNKANDE
BEHANDLING**

2017-2018

Sid   **Innehåll**

3-5 Grunduppgifter

Lagar som reglerar Likabehandlingsarbetet

Vår vision

Planens gällande

Elevernas delaktighet

Vårdnadshavare

Personalens delaktighet

Förankring av planen

6-7 Vad innebär diskriminering, trakasserier och kränkande behandling?

7 Utvärdering

Utvärdering av förra årets plan

Förslag på förbättringar

Beskrivning hur årets plan ska utvärderas

Årets plan

8-9 Främjande insatser, förebyggande och åtgärdande insatser

10 Kartläggning

Kartläggningsmetoder

Områden som berörs av kartläggningen

Hur elever och personal har involverats i kartläggningen

Vårdnadshavare

11-12 Rutiner för akuta situationer

13-16 Särskilda insatser

17-19 Incidentrapport mallar

Utredning av kränkande behandling

Plan vid kränkande behandling

Uppföljning av plan vid kränkande behandling

Grunduppgifter

Enskede byskolas *Plan mot kränkande behandling* är skriven för att presentera förskoleklassens, skolans och fritidshemmets arbete kring alla elevers rätt till en trygg skolgång utan diskriminering och kränkning. Likabehandlingsarbetet regleras av två lagar:

- **Diskrimineringslagen** (2008:567) – Lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling
- **Skollagen**, 14a kap - Åtgärder mot kränkande behandling

Lagarnas syfte är att förtydliga förskolans, skolans och fritidshemmets ansvar när det gäller barns trygghet i skolan. Diskriminering utifrån diskrimineringsgrunderna förbjuds i förskoleverksamhet, skolbarnomsorg och skolverksamhet. Lagen innebär också att barn/elever får ett lagligt skydd mot annan kränkande behandling.

Varje år ska två planer för likabehandlingsarbetet upprättas:

- En Likabehandlingsplan – enligt diskrimineringslagen
- En Plan mot kränkande behandling – enligt skollagen

Denna plan mot kränkande behandling kallas fortsättningsvis i detta dokument för *plan/planen*.

Planen gäller från 2016-09-01

Planen gäller till 2017-08-31

Verksamhetsformer som omfattas av planen

Denna plan omfattas av alla elever och vuxna som är knutna till Enskede Byskola. Den omfattar förskoleklass, skola år 1-6, fritidshem och fritidsklubb.

Ansvariga för planen

Det yttersta ansvaret för planen har rektor på Enskede Byskola. Rektorn ansvarar för att:

- se till att all personal, alla elever och vårdnadshavare känner till att diskriminering och annan kränkande behandling inte är tillåten på skolan.
- se till att det bedrivs ett målinriktat arbete för att främja barns och elevers lika rättigheter samt att motverka diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder.
- årligen utvärdera, i samarbete med personal, elever och vårdnadshavare, den plan som skolan arbetar efter.
- om skolan får kännedom om att diskriminering eller annan kränkande behandling förekommer, se till att utredning görs och att åtgärder vidtas. Hur detta skall ske framgår av detta dokument.

All personal, alla elever och alla föräldrar bidrar efter bästa förmåga till att göra Enskede

byskola till en lugn, trygg och välkomnande skola. Alla vuxna på skolan ska ta ett aktivt ansvar för att planen följs.

Vår vision

Likabehandling betyder inte att elever ska behandlas lika - utan att alla elever blir lika behandlade efter sina förutsättningar. På Enskede Byskola ska alla trivas och känna sig välkomna. Alla elever, föräldrar och personal skall känna trygghet och mötas med respekt. Vi ska ta ett gemensamt ansvar för att ingen utsätts för kränkande behandling, rasism, främlingsfientlighet eller diskriminering p.g.a. exempelvis kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder.

Eleverna på Enskede Byskola ska känna sig sedda och inte utsättas för diskriminering, trakasserier eller kränkningar. Skolans lektioner ska präglas av lugn och ro. Eleverna ska ges möjlighet att utveckla en god självkänsla och empatisk förmåga samt en förståelse för allas lika värde. Skolan och alla vuxna ska skapa förutsättningar för eleverna så att de kan lyckas i sitt samspel. Skolan ska vara en miljö där hänsyn, gott uppförande och ömsesidig respekt präglar umgängestonen.

Elevernas delaktighet

Eleverna ska vara informerade om och förstå de regler som finns inom skolan. De ska vara delaktiga i utformandet av arbetet mot kränkande behandling på skolan och medverka till att ordningsregler/trivselregler följs samt aktivt delta i aktiviteter som skolan skapar för att främja ett gott klimat och fin stämning.

De ska känna sig lyssnade på och bli uppmärksammade av vuxna. De ska känna sig trygga så att de kan föra vidare information om kränkningar eller andra icke accepterade händelser till vuxna på skolan.

Genom att ge eleverna tillfällen, då de enskilt får frågan om de själva trivs och i fall de upplever att någon annan inte gör det, förbättras dialogen mellan vuxna och barn. Samtal där de får uttrycka hur de upplever trivsel och trygghet på skolan dokumenteras och fungerar som underlag i skolans kartläggningar samt utvärderingar kring likabehandling inom skolan. Eleverna förväntas svara ärligt under samtal och på enkäter som hjälper skolans personal att upptäcka om någon blir utsatt för kränkande behandling.

Tillfällen där elevers upplevelse av trygghet diskuteras och tas upp på skolan är exempelvis:

Kartläggning av otrygga platser

Elevråd och klassråd

Värdegrundslektioner

Samtal med skolsköterska och kurator

Enkäter

Samtal med elevernas föräldrar som exempelvis utvecklingssamtal

Vårdnadshavarnas delaktighet

På Enskede byskola anser vi att vårdnadshavarnas kunskap är viktig och vi eftersträvar ett gott samarbete mellan skolan och hemmet. Skolan förväntar sig att föräldrar pratar med sina barn och hör av sig till skolans personal om de får veta att deras eller någon annans barn på något sätt kränks eller diskrimineras i skolan.

På Enskede byskola har vi ett föräldraråd som träffar rektor två gånger per termin vilket ger goda möjligheter till kommunikation mellan vårdnadshavare och skola. Föräldrarådet består av representant från varje klass.

I samband med skolstarten varje höst får vårdnadshavare information om hur all personal på skolan kan nås.

Vårdnadshavare blir regelbundet tillfrågade kring deras barns skolgång och trivsel på skolan. De blir inbjudna till välkomstsamtal, utvecklingssamtal och föräldramöten. Vid föräldramöten finns utrymme att diskutera skolans plan och förslag från föräldrar tas tillvara.

Personalens delaktighet

Alla vuxna ska följa Enskede byskolas plan. Detta gäller även måltidspersonal, vaktmästare och kontorspersonal. Alla lärare ska ifrågasätta och reflektera över de normer och värderingar som hen förmedlar genom sin undervisning/verksamhet och sträva efter likabehandling.

Alla vuxna på skolan ska direkt agera vid situationer som uppstår som inte är förenliga med skolans plan. Enskede byskolas personal ska utreda och dokumentera kränkande behandling, trakasserier eller diskriminering och se till att åtgärder vidtas och följs upp. Personalen ska ge eleverna tillfällen att inhämta kunskap kring skolans plan.

Elevhälsoteamet, ledningsgruppen och arbetslagen, med pedagoger, arbetar kontinuerligt fram förslag till förbättringar kring planen. Tillsammans kartlägger, utvärderar och följer personalen upp skolans arbete. Viktiga frågor tas upp till diskussioner i skolans arbetslagsmöten samt på personalmöten.

Förankring av planen

Planen finns på skolans hemsida. Vårdnadshavare informeras på föräldramöten om planen och innehållet och var den finns att hämta. Föräldrarådets representanter har möjlighet att diskutera planen med skolans rektor.

Planen förankras hos eleverna genom att pedagoger förklarar vad planen innebär för eleverna och vad skolan arbetar med för att alla skall känna sig trygga i Enskede byskola. Vidare diskuteras planen regelbundet på värdegrundslektioner, inom klass- och elevråd samt vid samtal i grupp eller enskilt exempelvis hos kurator eller skolsköterska. Formen anpassas till elevernas ålder och mognad.

Det finns ett rastvaktsystem där vuxna finns på skolgården. All personal pratar med barnen om reglerna runt raster, exempelvis snöbollskastning, bollspel, lekar och vistelseplatser. När det uppkommer oönskade situationer diskuterar personalen med eleverna om vad som har hänt och hur man kan "göra på ett bättre sätt". Elevhälsoteamet utreder tillsammans med skolans personal och formar tillsammans med elever och vårdnadshavare en handlingsplan för att komma till rätta med oönskade situationer.

I klassrummet pratar man om hur man skall uppföra sig i samlingsen eller när andra elever uppträder eller redovisar. Material som används på skolan, granskas kritiskt. Personalen

använder inget material som är kränkande eller diskriminerande.

På skolan arrangeras särskilda aktivitetsdagar som främjar sammanhållning och gemenskap t.ex. värdegrunds- och vänskapsdagar i tvärgrupper och friluftsdagar.

Skolan genomför enkätundersökningar där frågor kopplade till kränkande behandling ställs till barn och vårdnadshavare exempelvis om elever känner sig retade, utfrysade, om de blivit knuffade eller fått utstå nedsättande tillmälen verbalt eller via sms och chat.

Vi lyssnar till den information föräldrar har att delge, samt vidtar åtgärder där det krävs.

Vad innebär diskriminering, trakasserier och kränkande behandling?

Diskriminering

Diskriminering är när skolan behandlar en elev sämre än andra elever och missgynnandet har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder eller sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck och ålder. Diskriminering kan vara direkt eller indirekt.

Med **direkt diskriminering** menas att en elev behandlas sämre än andra elever. Ett exempel kan vara att ett barn önskar gå in i ett lekrum, men blir motad av ett barn eller vuxen med motiveringen att här leker redan tre barn.

Men man kan också diskriminera genom att behandla lika. Det är det som kallas **indirekt diskriminering**. Ett exempel kan vara om alla elever serveras samma mat, diskriminerar skolan indirekt de elever som på grund av ex religiösa skäl behöver annan mat.

Diskrimineringsgrunderna:

1. Kön
2. Etnisk tillhörighet
3. Religion och annan trosuppfattning
4. Funktionshinder
5. Sexuell läggning
6. Könsöverskridande identitet eller uttryck
7. Ålder

Diskriminering är när en vuxen eller en elev i skolan missgynnar en elev utifrån diskrimineringsgrunderna. Diskriminering kan även ske genom skolans regler, undervisning, verksamhet, läromedel etc.

Trakasserier och kränkande behandling

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker en människas värdighet. Trakasserier och kränkande behandling kan vara

- Fysiska (slag och knuffar)
- Verbala (hot, svordomar, öknamn)
- Psykosociala (utfrysning och grimaser)

- Texter och bilder (teckningar, lappar, SMS och fotografier)

Trakasserier- är uppträdande som kränker en människas värdighet och har ett samband med diskrimineringsgrunderna. Det är exempelvis trakasserier när en elev kränks på grund av en förälders eller syskons sexuella läggning, funktionshinder m.m.

Kränkande behandling - är uppträdande som kränker en människas värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund. Det kan vara att retas, mobba, frysa ut, knuffas eller rycka någon i håret.

En viktig utgångspunkt är att den som uppger sig ha blivit kränkt, alltid måste tas på allvar. *Det är individen som avgör om beteendet eller handlingen är oönskat eller kränkande.* Det som upplevs som en kränkning för en person behöver inte upplevas som en kränkning för en annan person.

Repressalier

Personalen får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att eleven eller vårdnadshavare har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

Befogade tillsägelser

Personalen måste ibland tillrättavisa elever för att skapa en god miljö för hela gruppen. En befogad tillrättavisning är inte en kränkning i lagens mening, även om eleven ifråga kan uppleva den som kränkande.

Utvärdering

Utvärdering av förra årets plan

Utvärderingen av Enskede Byskolas plan visar att skolan kontinuerligt förbättrar rutinerna kring åtgärdande insatser vid befarade kränkningar mm. Elevhälsoteamet förbättrar kontinuerligt kommunikationen med personal, föräldrar och elever rörande elevhälsoteamets arbete och återkopplar på ett mer tillfredsställande sätt. Genom detta har tydligheten i det löpande värdegrundsarbetet inom elevhälsoteamet blivit mer transparent vilket underlättar i personalens dagliga arbete gällande trivsel och trygghet i skolan.

Skolan har genomfört enkätundersökningar för elever och föräldrar där det varit fokus på trivsel och trygghet. Målet med enkätundersökningarna är att via enkäter, få en tydligare bild av elevernas upplevelse av trygghet och trivsel samt om missförhållanden upptäcks - skyndsamt vidta åtgärder. Under läsåret 16/17 har det inte kommit fram några missförhållanden. Den oro som en del elever tar upp på enkäten har direkt arbetats med enskilda elever eller med grupper. Ex att en del elever tycker det är otäckt att låsa toalettdörren, vara på baksidan av huset eller på vissa platser i huset.

Skolan fortsätter att schemalägga timmar för värdegrund på skolansval. Denna tid tas inte från timplanen utan är extra tid utöver timplanen. Personalen har haft gemensamma diskussioner på arbetslagsmöten och personalmöten ang värdegrunden. Det har arbetats fram en värdegrunds temaplan årskursvis med olika teman som ska arbetas med under de

olika årskurserna på värdegrundens lektionerna. De fyra ämnesområdena är Trygghet och kamratskap, Allas lika värde, Miljö.

Rörande skolans främjande arbete som exempelvis skolans familjegruppssystem där eleverna deltar i familjegrupper/tvärgrupper över klasser finns många positiva reaktioner från barn, barns föräldrar och personal. Grupperna har träffats under temadagar som exempelvis vänskapsdagen i anslutning till Alla Hjärtans dag, teknikdagar och Grön Flaggdagar. De äldre eleverna har hjälpt de yngre och framgångsfaktorer som ökad glädje och trygghet med nya kompisar har efter varje temadag uppfattats av personalen. Skolan kommer därför att utveckla detta arbete och förbättra temadagarna ytterligare. Under läsåret har det gjorts några små justeringar i grupperna. Det har även blivit fasta vuxna till alla grupper och när det är aktiviteter inomhus har varje grupp sin fasta lokal.

Årets plan

Årets plan utvärderas senast augusti 2018.

Former för planens utvärdering

Elever – Lärarna kommer att ha samtal med alla elever om trygghet och trivsel. I klasserna, (förskoleklass och fritidshemmet ingår också) kommer man tillsammans att diskutera och utvärdera med fokus på de rutiner och åtgärder som gäller för året.

Vårdnadshavare - Vårdnadshavare har möjlighet att lämna åsikter personligen eller via mail om planen och arbetet under året. Planen finns tillgänglig på skolans hemsida och Schoolsoft. Vårdnadshavare får svara på frågor om likabehandling och skolans plan genom enkäter.

Personal - Varje arbetslag utvärderar mål och åtgärder som rör dem samt har värdegrundsarbetet som en stående punkt på dagordningen vid APT samt arbetslagsmöten.

Rektor – Rektor kommer att tillsammans med elevhälsoteamet, antimobbingsgruppen/elevstödsgruppen, ta ansvar och sammanställa materialet från personalens och vårdnadshavares utvärderingar samt gå igenom incidentrapporter utredningar kring kränkningar och mobbningsärenden. Detta blir ett underlag för diskussion på personalmöten och i arbetslagen.

Ansvar för att årets plan utvärderas

Rektor har det övergripande ansvaret för utvärderingen. Övrigt ansvar - se punkten ovan.

Främjande, förebyggande och åtgärdande insatser

Vi genomför främjande, förebyggande och åtgärdande insatser på skolan för att aktivt uppmärksamma och ge alla elever samma rättigheter och möjligheter. Vi arbetar för att skapa en skolmiljö där alla elever trivs och känner trygghet.

Främjande insatser handlar om att hitta och stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling och göra det till en naturlig del i vardagen. Vi vuxna är goda förebilder

och visar hur man bör bete sig mot varandra. Vi uppmärksammar goda förebilder bland eleverna genom att ge dem beröm och uppmärksamhet. Pedagogerna finns alltid ute bland barnen på gården under raster och utevistelse. Vi skapar trygghet genom vuxennärvaro i lek och aktiviteter. I situationer kring gruppindelningar som riskerar att exkludera elever, får eleverna inte själva styra över valet - detta sköts av en vuxen. Vi arrangerar trevliga temadagar och andra aktiviteter som hjälper eleverna att lära känna varandra och skapa trygghet i klassen och i skolans miljö.

Ett exempel på en främjande insats är skolans vänskapsdagar som genomförs i samband med 14 feb och "Alla hjärtans dag" där elever och personal arbetar med frågor rörande vänskap, likabehandling och jämlikhet. Arbetet består av diskussioner, skrivande och skapande verksamhet samt samarbetslekar i grupper där eleverna är i blandade åldrar från yngst till äldst på skolan. Målet med dessa dagar är att alla elever på skolan utvecklar förståelse och kunskap för alla människors lika värde samt lär känna varandra bättre och skapar empatiska förhållningssätt gentemot varandra.

För att förebygga trakasserier och kränkande behandling är personalens förhållningssätt, att vi har en gemensam värdegrund och attityd, en grundläggande förutsättning. Vi uppmärksammar alla elever, frågar dem, hur de upplever trivsel och trygghet, om det finns platser eller tillfällen där de känner otrygghet, om relationer och raster och om undervisning och studiemiljön.

Skolsköterskan genomför särskilda hälsosamtal samt återkopplar till rektor.

Gruppsamtal genomförs med elever där frågor kring likabehandling och diskriminering på skolan fångas upp. Vi är lyhörda vid utvecklingssamtal med elev och vårdnadshavare i frågor om trivsel och trygghet. Vi är observanta på tecken hos eleven som visar:

- Ovilja att komma till skolan
- Ont i magen eller huvudet
- Ovilja att berätta om hur det är på skolan
- Nedstämdhet eller aggressivitet

I arbetslagen har vi diskussion om diskrimineringsgrunderna samt uppmärksammar eventuella behov av mer kunskap och fortbildning.

Vi har ansvar att stanna upp och ingripa när man ser elever som bråkar eller använder nedlåtande kommentarer, miner eller liknande. Vi uppmuntrar eleverna att säga ifrån genom att säga "Stopp/Nej" och uppmuntrar till att hämta en vuxen när man inte reder ut det själv. Skojbråk är inte tillåtet. Personalen hjälper eleverna i konfliktsituationer och stöttar genom att sätta ord på händelsen, känslan och viljan, genom att ställa frågor som:

- Vad är det som händer?
- Vem vill vad?
- Vad behöver du göra för att det ska bli bättre?
- Vad behöver vi lösa tillsammans?

Att främja likabehandling oavsett kön

Mål

I vår verksamhet skall alla elever behandlas lika oavsett könstillhörighet.

Insatser

- Vi ska skapa en pedagogisk miljö där flickor och pojkar kan bredda sina erfarenheter och utveckla sina förmågor och intressen utan att bli hämmade av traditionella könsmonster.
- Vi ska ge flickor och pojkar lika stort inflytande över undervisningen och utrymme i verksamheten.
- Vi ska vid planering av aktiviteter och gruppindelningar diskutera upplägg och konsekvenser och uppmärksamma situationer som skulle kunna leda till diskriminering.
- Vi ska samtala med eleverna om frågor som berör likabehandling exempelvis språkbruk och normer.
- Vi ska arbeta med att stärka sammanhållningen och tryggheten på skolan genom lekar och särskilda värdegrundsdagar, utflyktsdagar och idrottsdagar.

Ansvarig

Alla lärare, med stöd av rektor, ledningsgrupp och elevhälsoteam som gemensamt följer upp skolans arbete i slutet av varje termin.

Att främja likabehandling oavsett sexuell läggning

Mål

Arbetet med att främja likabehandling oavsett sexuell läggning ska vara en integrerad del i vår verksamhet.

Insatser

- Vi synliggör och bejakar olika familjekonstellationer, och uppmuntrar varje elevs rätt att känna stolthet över sin familj.
- Vi använder böcker och bilder som synliggör olika typer av familjer.
- Vi uppmärksammar att vi inte slentrianmässigt stärker heteronormen.

Ansvarig

Alla lärare med stöd av ledningsgruppen och elevhälsoteam som följer upp skolans arbete i slutet av varje termin.

Att främja likabehandling oavsett etnisk tillhörighet och religions eller annan trosuppfattning

Mål

På vår skola ska alla elever få kunskap om likheter och olikheter i vårt mångkulturella samhälle och ta del av andra länders traditioner och kulturer.

Insatser

- Vi tar vara på de olika kulturer vi har i klasserna genom att se likheter och olikheter i det man gör, i språk, utseende, traditioner, seder och vanor, sång och musik.
- Vi fokuserar på vardagslivet och det som är nära eleverna och lyfter det unika med varje individ.

- Vi tar hjälp av olika läromedel för att få kunskap om och kunna leva oss in i olika kulturer och värderingar.

Ansvarig

Alla lärare med stöd av rektor, ledningsgrupp och elevhälsoteam som följer upp skolans arbete i slutet av varje termin.

Att främja likabehandling oavsett funktionshinder

Mål

Inga elever ska känna sig utsatta för diskriminering eller trakasserier på grund av funktionsnedsättning.

Insatser

Enskede Byskola skall ha en anpassad verksamhet som tar hänsyn till elevernas olika förutsättningar oavsett funktionshinder. Alla elever skall ha möjlighet att delta utifrån sina förutsättningar i verksamhetens alla planerade aktiviteter. Alla elever ska få möjlighet att bli medvetna om hur vi bidrar genom attityd och handlingar och hur det påverkar elevernas självbild och möjligheter.

Ansvarig

Alla lärare med stöd av rektor, ledningsgrupp och elevhälsoteam som följer upp skolans arbete i slutet av varje termin.

Kartläggning

Kartläggningsmetoder, områden samt elever och personalens involvering

Vi frågar eleverna genom enkäter, samtal och vid värdegrundslektioner samt klassråd/elevråd om det finns platser eller tillfällen där de känner otrygghet. På samma sätt ställer vi frågor om kompisar, raster och om undervisningen samt studiemiljön. Eleverna har möjlighet att påverka skolans arbete kring likabehandling genom att förmedla sina åsikter/upplevelser till vuxna.

Vi genomför regelbundet särskilda kartläggningar och observationer kring raster/skolgårdsaktiviteter, inom- och utomhusmiljö. Skolan genomför varje år kartläggningar av otrygga platser i skolan. Dessa sammanställs av elever och vuxna tillsammans och lämnas till rektor.

Lärare är lyhörda vid utvecklingssamtal med elev och vårdnadshavare när det gäller trivsel och trygghet.

I arbetslagen har vi diskussioner om främjande och förebyggande arbete när det gäller diskriminering av olika slag. Vi inventerar behov av mer kunskap och fortbildning i ämnet.

Eleverna får svara på enkät en gång/termin rörande trivsel, trygghet och stämning i klassrum, inomhusmiljö och utomhusmiljö.

Eleverna får samtal med kurator och skolsköterska där frågor ställs kring trivsel och trygghet i skolan.

Rutiner för akuta situationer

Vår policy

All personal som får kännedom om att en elev blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling är skyldiga att agera. Alla elever är allas ansvar.

- All personal har ansvar att agera om man misstänker, ser eller får kännedom om en elev blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling. Incidentrapport lämnas in av den som ser eller får höras talas om en händelse till rektor.
- Händelser som inte är förenliga med skolans plan utreds, dokumenteras, åtgärdas och följs upp av lärare tillsammans med elevhälsoteamet och/eller antimobbningsgruppen/elevstödsteamet.
- Om en elev skulle kränkas av personalen är rektor alltid ansvarig för utredning, åtgärder och uppföljning.

Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling

All personal på skolan ska uppmärksamma och agera genom direkt tillsägelser vid uppföranden som inte är förenliga med skolans plan. Under skoldagen finns vuxna runt barnen som observerar lek, språkbruk och beteenden. Under raster och lektioner hjälper vuxna barnen i deras samspel samt ingriper om man ser eller får kännedom om att någon utsätts för kränkande behandling. Personalen samarbetar och kommunicerar med varandra genom skriftliga incidentrapporter, skriftliga anmälningar till antimobbningssteamet/elevstödsteamet, genom muntliga informationsutbyten och genom regelbundna särskilda möten där händelser tas upp, för att få en tydlig bild av elevernas situation.

Alla vuxna på skolan är skyldiga att rapportera till rektor om signaler som frånvaro, sjunkande studieresultat, elever som drar sig undan eller som hamnar i ständiga konflikter.

I enkäten till alla elever, som skall genomföras årligen, kartläggs eventuell förekomst av otrygghet.

Enskede Byskolas rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av andra elever.

Personalen ska agera när information om missförhållanden kommer från elever, elevers föräldrar eller när anmälan sker anonymt eller om någon från skolans personal blir vittne till en situation som skulle kunna vara kränkande för en elev. Enskede Byskola har som policy att ha den enskilda elevens upplevelse av det inträffade som utgångspunkt i utredningsförfarandet.

1. Den som upptäcker pågående kränkningar skall genast ingripa samt skyndsamt informera lärare eller annan vuxen. Den som på annat sätt får kännedom om att en

elev anser sig blivit utsatt av kränkande behandling informerar skyndsamt lärare eller annan vuxen.

2. Läraren eller annan vuxen informerar elevhälsoteamet, antimobbningssteamet/elevstödsteamet samma dag.
3. En vuxen från antimobbningssteamet/elevstödsteamet talar skyndsamt med den elev som kan ha blivit utsatt för kränkningen för att klargöra vad som hänt och om det hänt tidigare samt förklarar att kränkningar inte får förekomma och att skolan nu kommer att åtgärda detta. Det som framkommer dokumenteras. Eleven uppmanas att berätta hemma om samtalet och vad som har hänt. Skolan kontaktar vårdnadshavaren samma dag och berättar vad som har hänt samt vad skolan kommer att arbeta med för att kränkningarna ska upphöra.
4. En eller två vuxna från antimobbningssteamet/elevstödsteamet talar skyndsamt med den/de elever som kan ha utfört kränkningen för att klargöra vad som hänt. Om fler elever deltagit talar de vuxna med dem en och en. Eleven som utfört kränkningen får information om att kränkningar inte accepteras och inte heller får förekomma enligt lag. Eleven uppmanas att berätta hemma om samtalet man haft på skolan och informera att skolan under dagen kommer att kontakta vårdnadshavarna. Skolan följer upp samtalet genom att kontakta vårdnadshavare och förklara vad som har hänt samt vad skolan ska arbeta med för att kränkningarna ska upphöra. Det som framkommer i samtalen dokumenteras.
5. En utredning skrivs och en handlingsplan upprättas. Exempel på åtgärder kan vara:
  - Samtal med kurator samt klasslärare.
  - Kurator och klasslärare samtalar med vårdnadshavare till de inblandade barnen.
  - Fler vuxna runt de inblandade barnen på raster (observationer).
  - Gruppstärkande övningar/lekar i klassrummen och på raster.
  - Kartläggningar och förbättringsåtgärder av de platser där kränkningarna uppstått.
6. Med elev som blivit utsatt för kränkning eller trakasserier sker alltid en uppföljning i form av samtal om nuläget hur eleven trivs och känner trygghet. Senast en månad efter det att anmälan inkommit till rektor, görs en uppföljning med de inblandade i form av intervjuer och eventuella telefonsamtal till vårdnadshavare. Här kontrolleras om de åtgärder som skolan satt in har gett resultat.
7. Om kränkningar eller trakasserier inte upphört kallas den elev som utsätter någon/några tillsammans med vårdnadshavare till samtal med ansvarig pedagog, rektor och antimobbningssteamet/elevstödsteamet till en elevhälsokonferens (EHK). Handlingsplan upprättas där det beskrivs åtgärder för att förhindra att kränkningar eller trakasserier fortgår.
8. Handlingsplanen följs upp i ett nytt samtal med elev, vårdnadshavare, rektor och representant från antimobbningssteamet/elevstödsgruppen. Uppföljning sker en tid efter för att kontrollera om åtgärderna har haft effekt och kränkningarna upphört.

9. Vid fortsatta kränkningar tar skolan kontakt med utomstående myndigheter som socialtjänst samt vid behov, polis.

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av personal

1. Rektor informerar skyndsamt vårdnadshavare.
2. Rektor och en till personal talar med den elev som kan ha blivit utsatt för kränkningen för att klargöra vad som hänt och om det hänt tidigare. Rektor leder samtalet och den andre dokumenterar. I samtalet förklaras att kränkningar inte är tillåtet och att skolan kommer att vidta åtgärder. Samtalet dokumenteras.
3. Rektor och en personal till talar sedan med de/den personal som kan ha utfört kränkningen för att klargöra vad som hänt. Samtalet dokumenteras.
4. Om det visar sig att kränkningar har skett:
  - Vid mindre förseelser genomförs tillrättavisande samtal. Vid allvarigare fall av trakasserier eller kränkande behandling kan det bli aktuellt att överväga disciplinära åtgärder gentemot den som har utfört trakasserierna eller kränkningarna.
  - De åtgärder som kan bli aktuella är "Varning (enligt LAS 30§), Omplacering (enligt LAS 7§), Uppsägning (enligt LAS 7§), Avsked (enligt LAS 18§)". Innan någon av dessa arbetsrättsliga åtgärder kan vidtas ska den anställdes eventuella fackliga organisation kontaktas.
  - Kontakta inblandade elevers vårdnadshavare och berätta om vad som hänt och vad som nu beslutats. Samtalen dokumenteras.

Särskilda insatser:

Exempel där skolan definierat risker för kränkningar och direkt vidtagit åtgärder:

Exempel 1

Kartläggning

- Vi har haft samtal med barnen på värdegrundslektionen om hur det är med trivsel, lek och kompisar. Barnen uttrycker att det är jobbigt med konflikter och att de behöver hjälp med att lösa dem.

Mål

- Att barnen skall ha verktyg för att kunna lösa konflikter.

Åtgärd

1. Vi uppmuntrar positivt beteende, rättar barnen när de gör fel och bekräftar när de gör rätt.
2. Vi använder värdegrundslektioner och som hjälper barnen att förstå hur beteenden kan skapa konflikter och hur man kan hjälpas åt att motverka konflikter.
3. Gruppsamtal med kurator.
4. Vi hjälper barnen att sätta ord på känslan och vad det är man vill.
5. Vi uppmuntrar barnen att komma med egna lösningar.

Ansvar och tid

Pedagogerna ansvarar för att åtgärderna genomförs under hela året.

Uppföljning

Vi använder oss av samtal och observationer för att följa upp arbetet.

Exempel 2

Vi ser genom observationer på skolgård och på fritids att det är barn som inte blir valda i leken.

Mål

Att alla barn ska uppleva att de har andra barn att leka med.

Åtgärd

- Vi är uppmärksamma på barn som leker för sig själva och stämmer av med barnet om det är självvalt att leka ensam eller om det finns en önskan att leka med andra barn.
- Vi pedagoger skapar förutsättningar för barnen där de får prova att leka med olika barn i mindre grupper.
- Vi hjälper barnen att dela in sig i lag eller grupper när vi spelar t ex bandy eller spel. Vi använder oss av olika metoder som ramsor för att slumpmässigt få fram lag.

Ansvar och tid

Pedagogerna ansvarar för att det genomförs under hela året.

Uppföljning

Vi använder oss av samtal, sociogram och diskussioner under arbetslagsplanering.

Exempel 3

Kartläggning:

- Vi har haft samtal med eleverna om hur det är med trivsel, lek, kompisar och om skolarbetet.
- Vi har kartlagt och observerat elevernas lek utomhus samt utomhusmiljön
- Eleverna har haft klassråd
- Vi har haft utvecklingsamtal
- Vi har gjort klassobservationer

Vi har uppmärksammat att det i situationer kopplade till förflyttningar, övergångar samt till och från raster sker verbala kränkningar. Pedagogerna upplever att konfliktsituationer ofta uppstår då de inte kan vara närvarande.

Mål

Att alla barnen skall känna sig trygga vid entrén eller till och från raster, i matsalskön, samt på skolgården. Att inga diskrimineringar, kränkningar eller trakasserier skall förekomma. Att barnen skall känna sig trygga på hela skolans område både inomhus och utomhus.

Åtgärd

- Närvarande vuxen som stöttar vid förflyttningar, vid in och utgång från/till rast.
- Ge barnen information kring skolans regler, hjälpa dem att förstå hur vi kan hjälpas åt att följa regler vid matsalskön, till och från raster i entrén, regler kring skolgården och hur de kan ta hjälp av vuxna i olika situationer.

Ansvar och tid

Pedagogerna ansvarar för att det genomförs under hela läsåret.

Uppföljning

Vi använder oss av samtal, klassrådet, värdegrundslektioner samt utvecklingsamtal för att följa upp arbetet.

Risikanaly 4

Kartläggning:

- Vi har haft samtal med eleverna om hur det är med trivsel, lek, kompisar och om skolarbetet.
- Vi har kartlagt och observerat elevernas lek utomhus samt utomhusmiljön
- Eleverna har haft klassråd
- Vi har haft utvecklingsamtal
- Vi har gjort klassobservationer

Elever har under utvecklingsamtal och andra samtal uttryckt att de känner sig otrygga på baksidan av skolgården. Pedagogerna upplever att konfliktsituationer ofta uppstår där, då pedagogerna inte kan vara närvarande under hela utevistelsen.

Mål

Att barnen skall känna trygghet på hela skolans område.

Åtgärd

Under raster finns två vuxna ute som bistår hela skolgården. De kretsar runt hela området inklusive skolgårdens baksida och skolgårdens utkanter.

Ansvar och tid

Pedagogerna ansvarar för att det genomförs under hela läsåret.

Uppföljning

Vi använder oss av samtal, klassrådet samt utvecklingsamtal för att följa upp arbetet.

Utredning av kränkande behandling Enskede Byskola

Datum för samtalet:

Personer som deltar vid samtalet:

Vem har uppmärksammat kränkningen?

Person/personer som har utfört kränkningen:

Händelseförlopp, beskrivande med tid och plats och var den/de vuxna befann sig:

Samband med diskrimineringsgrund:

- Kön
- Etnisk tillhörighet
- Religion eller annan trosuppfattning
- Funktionshinder
- Sexuell läggning
- Könsoverskridande identitet eller uttryck
- Ålder
- eller
- Kränkande behandling

Akuta åtgärder som har gjorts, för båda parter:

Hur kan vi förhindra så att detta inte händer igen?

Så här följer vi upp händelsen:

Datum för uppföljningssamtal:

Underskrift av utredare:

Handlingsplan vid kränkande behandling

Datum:

Namn:

Ansvarig rektor

Närvarande vid upprättande av handlingsplan:

Nuläge:

Mål för skolan som främjar/stödjer eleven:

Åtgärder – så här arbetar vi:

Ansvarig:

Datum för uppföljning och utvärdering:

Rektorns underskrift:

**Uppföljning av handlingsplan vid kränkande
behandling**

Datum:

Namn:

Ansvarig rektor:

Närvarande vid uppföljningsmöte:

Kränkningen har ej upphört   Kränkningen har upphört

Hur har det gått? Är målet uppnått?

Eventuellt nya mål för verksamheten som främjar och stödjer eleven:

Eventuellt åtgärder – så här arbetar vi:

Ansvarig:

Eventuellt nytt uppföljningsdatum:

Ärendet avslutat, datum:

Underskrifter: